

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/108/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621205139
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6621205139.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu (sudkyne spravodajkyne) JUDr. Renáty Deákovvej a sudcov JUDr. Danice Kočíckovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcov: 1/ A. B., 2/ C. A., 3/ D. E., nar.XX.XX.XXXX a 4/ F. E., všetci zastúpení: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, proti žalovanej: G. H., nar.XX.XX.XXXX, bytom I. H. J.XXX, zastúpená: Advokátska kancelária VEREB, s.r.o., so sídlom Hrnčiarska č.3, 040 01 Košice, IČO: 52 633 284, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec, č.k. 8C/55/2021-165 zo dňa 10.10.2023, takto

rozhodol:

I. Uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd odvolaním napadnutým uznesením zastavil konanie (prvý výrok) a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania (druhý výrok).

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že dňa 22.12.2021 bola okresnému súdu doručená žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, v ktorej sú všetci žalobcovia špecifikovaní len menom a priezviskom, okrem žalobcu 3/, ktorý je označený aj dátumom narodenia. Všetci žalobcovia sú zastúpení Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“). Vzhľadom na zastúpenie žalobcov, ako aj obsah podanej žaloby je zrejmé, že na strane žalobcov by mali vystupovať neznámi vlastníci, resp. vlastníci, ktorých miesto trvalého pobytu nie je známe.

1.2 Okresný súd vychádzal z ustanovení §61, §62, §133 ods.1, §156, §161 ods. 1,2, zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj len „CSP“), §7 ods. 1,2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj len „OZ“); konštatoval, že spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania t.j. procesnú spôsobilosť má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon výslovne priznáva. Procesnou subjektivitou sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Túto spôsobilosť majú tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva tzv. hmotno-právnu subjektivitu. Pri fyzických osobách vzniká spôsobilosť mať práva a povinnosti narodením a zaniká smrťou.

1.3 Ustanovenie §62 C.s.p. ukladá súdu povinnosť skúmať procesnú subjektivitu kedykoľvek počas konania ako jednu zo základných procesných podmienok konania; jej nedostatok v čase začatia konania (t.j. deň doručenia žaloby alebo doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu) má za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť. Posudzovanie otázky právnej subjektivity strany konania v občianskom súdnom konaní predpokladá jej riadne označenie a to spôsobom podľa §133 ods. 1 C.s.p.

1.4 Okresný súd uzavrel, že žalovaná v priebehu konania do súdneho spisu predložila listinné dôkazy, z ktorých vyplýva, že žalobcovia 1/ až 4/ sú mŕtvi: žalobkyňa 1/ A. B., K. A. (G. - L. B.), nar. XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX, čo vyplýva z čestného prehlásenia B. I. (č.l. 159) ale aj z predloženého oznámenia o úmrtí (č.l. 156 spisu). Žalobkyňa 2/ C. A. (otec G.), nar.XX.XX.XXXX, zomrela XX.XX.XXXX,

čo vyplýva z čestného prehlásenia B. I. (č.l. 76) ako aj z úmrtného listu (č.l. 72 spisu), z ktorého je tiež zrejmé, že otcom žalobkyne 2/ je G. A.. Žalobca 3/ D. E., nar. XX.XX.XXXX zomrel dňa XX.XX.XXXX, čo vyplýva z úmrtného listu (č.l. 73) ako aj z čestného prehlásenia M. E. (č.l. 77); túto skutočnosť zistil okresný súd aj z pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp.zn. 5D/507/2016 . Žalobkyňa 4/ F. E. (dcéra M.), nar.XX.XX.XXXX zomrela XX.XX.XXXX, čo vyplýva z čestného prehlásenia M. H. (č.l. 158), ako aj z úmrtného listu (č.l. 157 pv), z ktorého vyplýva aj to, že jej otec sa volal M..

1.5 Z úmrtných listov, rodných listov a ostatných listinných dôkazov (čestných prehlásení) bolo preukázané, že osoby označené v žalobe ako žalobcovia 1/ až 4/ sú osoby, ktoré v čase podania žaloby boli mŕtve, preto súd prvej inštancie s poukazom na §62 C.s.p. konanie zastavil.

1.6 Súd prvej inštancie poukázal na bod 18 odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5Cdo/58/2022, z ktorého je zrejmé, že „udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka je len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia článku I §8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z.z., teda len u tých, u ktorých je nepochybné, že existujú, čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a znakom ich neznámosti je neznámost' ich adresy alebo sídla.“ Keďže v konaní bolo preukázané, že žalobcovia 1/ až 4/ sú mŕtve osoby, teda nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, nemajú dostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, pričom táto skutočnosť bola daná už v čase začatia konania, preto okresný súd musel konanie v predmetnej veci zastaviť.

1.7 Okresný súd rozhodol o trovách konania podľa §255 ods. 1, §256 ods.1, §262 ods.1 a §257 C.s.p. tak, že vzhľadom na zastavenie konania by trovy konania prináležali žalovanej, avšak súd prvej inštancie prihliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa, spočívajúce jednak v osobitných okolnostiach prejednávanej veci a jednak v osobných pomeroch strany sporu. V danom prípade zástupca žalobcov predstavuje špecifický subjekt (sui generis), ktorý bol konštituovaný zákonom na chránenie a uplatňovanie práv neznámych a nezistených vlastníkov, t.j. len na ich zastupovanie v konaní, preto takémuto subjektu nemožno ukladať hmotno-právnu povinnosť inak prislúchajúcu subjektu neznámeho vlastníka, o ktorého záujmy v konaní ide a ktorého v konaní zastupuje, napríklad aj čo sa týka náhrady trov konania. Preto rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Proti uzneseniu okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie zástupca žalobcov z odvolacích dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. b) C.s.p., pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a podľa §365 ods. 1 písm. d) C.s.p., pretože konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

2.1 Uznesením zo dňa 28.09.2022, č.k. 8C/55/201–127 bol spor, ktorý je predmetom tohto konania, prerušený do právoplatného skončenia dovolacieho konania, vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 5Cdo/58/2022, z ktorého odôvodnenia (bod 18) cituje prvostupňový súd vo svojom uznesení. Prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho dovolacieho konania na Najvyššom súde SR trvalo takmer 1 rok. Predmetom bol prieskum aktívnej vecnej legitímácie žalobcov, pričom išlo o rovnakých žalobcov ako v predmetom spore. V konečnom dôsledku však prvoinštančný súd aplikoval Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5Cdo/58/2022 nesprávne, keď úplne opomenul aplikovať poslednú vetu bodu 18: „Správny postup pri zistení neodstrániteľnej prekážky konania tak mal spočívať v bezodkladnom zastavení konania voči osobe, ktorej sa nedostatok podmienky konania týkal a v následnom poskytnutí žalobcovi možnosti, aby okruh účastníkov konania doplnil (pri neznámosti nástupcu prinajmenšom jedného z ostatných pozemno-knižných spoluvlastníkov spôsobom už priblíženým vyššie) na celok.“

2.2 Zhrnúc uvedené, prvostupňový súd nebol oprávnený na zastavenie súdneho konania ako celku, ale v zmysle Uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5Cdo/58/2022 mal zastaviť konanie voči osobám, ktorých sa nedostatok procesnej podmienky týkal.

2.3 Súčasne so zastavením konania bol prvostupňový súd povinný poskytnúť lehotu na doplnenie okruhu účastníkov konania. Až po márnom uplynutí lehoty na správne doplnenie účastníkov konania bol prvostupňový súd oprávnený na zastavenie konania ako celku, avšak nie z dôvodu nedostatku procesnej legitímácie na strane žalobcov, ale z dôvodu, že nie je splnená podmienka núteného procesného spoločenstva. Rovnaký záver vyplýva aj z Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24.02.2016: „Správny postup pri zistení neodstrániteľnej prekážky konania tak mal spočívať v bezodkladnom zastavení konania voči osobe, ktorej sa nedostatok podmienky konania týkal a následnom poskytnutí žalobcovi možnosti, aby okruh účastníkov konania doplnil (pri

neznámosti nástupcu prinajmenšom jedného z ostatných pozemno-knižných spoluvlastníkov spôsobom už priblížením vyššie) na celok, aby tak vytvoril priestor pre posudzovanie jeho požiadaviek zo žaloby vecne a zabránil možnému zamietnutiu žaloby.“ Zastavením konania ako celku súd prvej inštancie odoprel žalobcom doplniť okruh účastníkov konania, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Prvostupňový súd nepostupoval v súlade s ustanoveniami §128 a §129 C.s.p. a s vyššie citovanými uzneseniami Najvyššieho súdu SR, keď zastavením konania zamietol žalobu ako celok, namiesto toho, aby zastavil konanie len voči osobám, ktoré neboli procesne spôsobilé. Následne po takomto zastavení konania voči konkrétnym subjektom konania nevyzval žalobcov na odstránenie väd podania, aby boli tieto subjekty označené ich druhovým pomenovaním. Svojím procesným postupom sa prvostupňový súd úplne odchyľil od ustálených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, hoci je ich právnymi názormi viazaný.

2.4 Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčasť základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia je súd povinný uviesť, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Dostatočné odôvodnenie rozhodnutia je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. V ustanovení §220 ods. 2 C.s.p. sú zakotvené základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť.

2.5 V odôvodnení napádaného uznesenia úplne absentuje informácia o tom, z akého dôvodu sa prvoinštančný súd odchyľil od Uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.05.2023, sp.zn. 5Cdo/58/2022, navyše ak predmetný spor bol prerušený takmer na 1 rok až do právoplatného skončenia dovolacieho konania na Najvyššom súde SR.

2.6 V zmysle vyššie uvedeného navrhol odvolaciemu súdu odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla uznesenie okresného súdu potvrdiť a priznať jej trovy dovolacieho konania. Odvolanie považuje za nedôvodné. Žalobcovia 1-4 sú mŕtve osoby, ktoré nežili už v čase podania žaloby, sporné nehnuteľnosti boli pôvodne vedené na listoch vlastníctva č.XXXX, XXXX C. XXXX a spoluvlastníkmi boli aj žalobcovia 1-4. Doplnenie okruhu sporových strán o iné fyzické osoby na strane žalobcov nie je právne možné a neposkytnutie lehoty v danej veci je správne. SPF mal vedomosť o tom, že žalobcovia sú mŕtve fyzické osoby, a aj napriek tomu podal za tých istých žalobcov žalobu. Argumentácia SPF je nesprávna, SPF dezinterpretuje závery rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré nie je možné v prejednávanej veci aplikovať. Vady tejto žaloby nemožno konvalidovať.

3.1 Žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn.4Cdo/53/2001, publikovaného v ZSP pod č.XX/XXXX. Poukázala na to, že odvolanie je potrebné odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou podľa §386 písm. b) C.s.p., pretože žalobcovia 1-4 ako mŕtve fyzické osoby nemôžu podať odvolanie a nemohli ani podať žalobu pre nedostatok ich procesnej spôsobilosti. Nemôže tak urobiť ani SPF, ktorý nie je sporovou stranou, ale iba zákonný zástupca nezistených vlastníkov, ktorými žalobcovia 1-4 zjavne nie sú vzhľadom na preukázanie úmrtia všetkých štyroch. Eventuálne navrhla uznesenie okresného súdu potvrdiť.

4. Zástupca žalobcov v odvolacej replike považoval právny názor žalovanej za rozporný s Uznesením Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5Cdo/58/2022 zo dňa 25.05.2023 aj v ňom obsiahnutého Uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6Cdo/11/2016 z 24.02.2016, v zmysle ktorých menom a priezviskom môžu byť označené len žijúce osoby, ktorých pobyt nie je známy (§8 ods. 1 písm. c) zákona č. 180/1995 Z.z. – definícia neznámeho vlastníka), ak sa však v konaní preukáže, že osoba zomrela (osoba je bez procesnej subjektivity), nemôže byť už v žalobe označená menom a priezviskom, ale musí byť označená druhovým pomenovaním: „Neznámy (resp. nezistený) vlastní nehnuteľností..., zast. Slovenským pozemkovým fondom...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom..., zast. Slovenským pozemkovým fondom,...“. V danom prípade ide o neodstrániteľný nedostatok konania, ktorý tu existoval už v čase začatia konania. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/11/2016 následne hovorí, ako v prípade neodstrániteľnej prekážky postupovať: „Správny postup pri zistení neodstrániteľnej prekážky konania tak mal spočívať v bezodkladnom zastavení konania voči osobe, ktorej sa nedostatok podmienky konania týkal a v následnom poskytnutí žalobcovi možnosti, aby okruh účastníkov konania doplnil (pri neznámosti nástupcu prinajmenšom jedného z ostatných pozemno-knižných spoluvlastníkov spôsobom už priblíženým vyššie) na celok.“

4.1 Nie je zrejmé, z akého dôvodu súd prvého stupňa nepostupoval v zmysle Uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.05.2023, sp.zn. 5Cdo/58/2022, hoci bol predmetný spor prerušený takmer na 1 rok práve z dôvodu včkanja na predmetné rozhodnutie NS SR.

4.2 Doplnil, že v čase podania žaloby zástupca žalobcov vychádzal z dostupných údajov v katastri nehnuteľností, kde boli žalobcovia označení menom a priezviskom (t.j. ako osoby žijúce) a až v priebehu súdneho konania bolo zistené, že žalobcovia sú osoby zosnulé, pričom ich právni nástupcovia nie sú známi (§8 ods. 1 písm. d) zákona č. 180/1995 Z.z. – definícia neznámeho vlastníka). Po zistení tejto skutočnosti bol súd prvého stupňa povinný konanie voči osobám, ktorých sa nedostatok procesnej podmienky týkal zastaviť, a súčasne poskytnúť lehotu na doplnenie okruhu účastníkov konania. V konaní tak došlo k procesnej vade – k zásahu súdu do práva na spravodlivý proces, keď nesprávnym procesným postupom znemožnil procesnej strane uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia v takej intenzite, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

5. Žalovaná v odvolacej duplike zotrvala na svojom vyjadrení k odvolaniu.

6. Ďalšie relevantné vyjadrenie podané nebolo.

7. Krajský súd, ako funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, podľa §34 C.s.p preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §385 ods. 1 C.s.p. v rozsahu odvolania podľa §379 C.s.p. z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa §380 ods. 1 C.s.p. a uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa §389 písm. b) C.s.p. zrušil a podľa §391 ods. 1 C.s.p. mu vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

8. Podľa §389 ods. 1 písm. b) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

8.1 Podľa §391 ods.1 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

9. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a z obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že dňa 22.12.2021 bola na okresný súd podaná žaloba v záhlaví tohto rozhodnutia označených žalobcov, zastúpených zákonným zástupcom Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdková 6, 817 15 Bratislava, SR, IČO: 17 335 345. K žalobe bol pripojený rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 9C/19/2017-546 zo dňa 24.11.2020 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14Co/14/2021-680 zo dňa 29.06.2021, právoplatného 23.08.2021, v záhlaví ktorých na strane žalobcov v rade 20/, 21/, 22/, 23/ sú označení žalobcovia 1-4 zo sporu sp.zn.8C/55/2021 a aj žalovaní v rade 3/, 4/ ako právni predchodcovia žalovanej zo sporu sp.zn.8C/55/2021, kde časťou predmetu sporu sú aj nehnuteľnosti, zapísané na LV č.XXXX, J. XXXX C. XXXX, ktoré predstavujú časť predmetu konania v prejednávanej veci sp.zn. 9C/19/2017; okresný súd v konaní sp.zn.9C/19/2017 žalobe týchto žalobcov vyhovel a jeho rozsudok krajský súd potvrdil.

9.1 Z oznámenia Okresného úradu Poltár katastrálny odbor z 02.11.2021 na výzvu SPF vyplýva, že rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 9C/19/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14Co/14/2021 nebolo možné zapísať, pretože v priebehu tohto konania došlo ku prevodu nehnuteľností a nadobúdateľkou sa stala G. H., ktorá nebola stranou uvedeného sporu a keďže v čase podania návrhu na začatie katastrálneho konania nebola v katastri zapísaná poznámka o súdnom konaní, neboli uvedené rozsudky pre ňu ako tretiu osobu v zmysle §228 ods.2 C.s.p. záväzné. Preto vyzval SPF v súlade s §36a ods.3, 4 zákona 162/1995 Z.z. na podanie žaloby o určenie práva k nehnuteľnostiam v lehote 2 mesiacov od vyznačenia poznámky o vydaní súdneho rozhodnutia na listoch vlastníctva s tým, že pokiaľ tieto nedostatky v lehote 2 mesiacov nebudú odstránené, správny orgán bude súdnu listinu evidovať ako nezapísateľnú do katastra nehnuteľností bez vyznačenia plomby na príslušných listoch vlastníctva. Uvedená žaloba je vedená na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn.8C/55/2021.

9.2 Po doručení žaloby (8C/55/2021) na vyjadrenie žalovaná vo svojom vyjadrení navrhla konanie zastaviť. Poukázala na právoplatný rozsudok Okresného súdu Lučenec sp.zn.17C/26/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co/1121/2014 zo dňa 21.03.2016, ktorý bol na základe dovolania najvyšším súdom zrušený a krajský súd opätovne potvrdil prvostupňový rozsudok rozsudkom sp.zn.13Co/361/2017 zo dňa 11.12.2019. Na základe týchto rozsudkov o nahradení prejavov vôle bolo do katastra nehnuteľností zapísané vlastnícke právo rodičov žalovanej.

9.3 Zástupca žalobcov vo svojom vyjadrení poprel tvrdenia žalovanej o tom, že žalobcovia nemajú procesnú spôsobilosť byť stranou sporu; dôkazy predložené žalovanou k údajnému úmrtiu žalobcov nie sú spôsobilé jednoznačne a dostatočne identifikovať žalobcov a boli predložené aj rodičmi žalovanej (od ktorých žalovaná nadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam) v konaní Okresného súdu Lučenec sp.zn. 9C/19/2017, v ktorom totožní žalobcovia boli napriek námietkam žalovanej vyhodnotení ako strany sporu. Rôzne posudzovanie žalobcov z hľadiska procesnoprávnej subjektivity bolo by to v príkrom rozpore s princípom právnej istoty v zmysle článku 2 C.s.p.

9.3.1 Súčasne poukázal na skutočnosť, že ustanovenia žiadnych právnych predpisov nespĺňajú SPF šetriť, či nezistení vlastníci sú živí alebo mŕtvi, alebo vyhlasovať ich za mŕtvych, resp. zisťovať ich právnych nástupcov (keď tieto postupy sú možné len v prípade fyzických osôb), práve naopak, zákon vytvoril konštrukciu, podľa ktorej SPF chráni záujmy neznámych vlastníkov, ale súčasne ukladá, aby sa vlastník prihlásil o svoje právo, preukázal svoje vlastníctvo a až vtedy zaniká oprávnenie SPF zastupovať neznámych, resp. nezistených vlastníkov. Ak by účelom uvedených osobitných právnych predpisov bolo zisťovanie, resp. identifikácia nezistených vlastníkov, či títo žijú alebo nie, potom by uvedené právne predpisy nezavedli osobitnú kategóriu subjektu práva označeného ako neznámy/nezistený vlastník. Ustanovenia špeciálnych predpisov by tak boli obsolentné a v podmienkach reálneho života by mohlo dôjsť k znefunkčneniu potrieb praxe v súvislosti s nakladaním s takýmito pozemkami, s vykonávaním práv k takýmto pozemkom, resp. v súvislosti s plnením povinností vyplývajúcich z ich vlastníctva. V praxi pri takom množstve pozemkov neznámych, resp. nezistených vlastníkov (a ich dedičov) takéto zisťovanie nie je možné.

9.3.2 Žalobcovia spĺňajú zákonné predpoklady nezisteného vlastníka, majú procesnú subjektivitu a sú v konaní zastúpení zo zákona SPF, súd má vo veci ďalej konať, vec riadne prejednať a rozhodnúť. Každý vlastník vrátane nezistených/neznámych vlastníkov je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia sa domáhať ochrany jeho vlastníckych práv bez rozdielu či ide o vlastníka známeho alebo vlastníka nezisteného. Aj neznámy vlastník má ústavne zaručené právo spočívajúce v poskytnutí rovnakej ochrany vlastníckeho práva všetkým vlastníkom pozemkov. V opačnom prípade by šlo o porušenie princípu rovnosti strán zakotvenú v čl. 6 C.s.p.

9.3.3 Na odkaz žalovanej na dobromyseľnosť jej rodičov vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré následne previedli na žalovanú, poukázal SPF na bod 25. rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.6.2021 sp.zn. 14Co/14/2021. Z uvedeného vyplýva, že otázka nadobudnutia vlastníckeho práva zo strany rodičov žalovanej (v konaní č.k. 9C19/2017 označení ako žalovaní 3. a 4.) bola vyriešená tak, že rodičia žalovanej nemohli platne nadobudnúť vlastnícke právo. V danom prípade nejde o prekážku rozsúdenej veci (res iudicatae), týka sa iných účastníkov konania a iného predmetu konania. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 9C19/2017 boli priznané vlastnícke práva žalobcom a sú pre súdy a strany sporu záväzné, vrátane rodičov žalovanej. Napriek tomu rodičia žalovanej po potvrdení rozsudku prvej inštancie v odvolacom konaní uskutočnili prevod vlastníckeho práva. Žalovaná nemohla byť pri nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam dobromyseľná a nemohla platne nadobudnúť vlastnícke právo, pretože rodičia žalovanej nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam od nevlastníka.

9.4 Po vyjadrení žalovanej, v ktorom navrhla konanie v zmysle §62 C.s.p. zastaviť, okresný súd vytyčil pojednávanie (na deň 03.10.2022). Na oznámenie žalovanej zo dňa 13.09.2022 so žiadosťou o prerušenie konania z dôvodu začatia dovolacieho konania ohľadne veci sp.zn. 9C/19/2017 a 14Co/14/2021, v ktorom predmetom dovolacieho prieskumu v konaní sp.zn.5Cdo/58/2022 je aj, či bola daná aktívna vecná legitímácia žalobcov vo veci, okresný súd zrušil nariadené pojednávanie. V spise je založené uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn.5Cdo/58/2022 z 26.05.2022 o odložení právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn.14Co/14/2021 z 29.06.2021 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 9C/19/2017-546 zo dňa 24.11.2020 do právoplatného skončenia konania o dovolaniach (č.l.113 spisu). Po doručení súhlasu SPF okresný prerušil konanie do právoplatného skončenia dovolacieho konania sp.zn.5Cdo/58/2022 uznesením č.k.8C/55/2021-127 zo dňa 28.09.2022.

9.5 Najvyšší súd uznesením sp.zn.5Cdo/58/2022 z 25.05.2023 odpustil žalovaným 3./4/ zmeškanie lehoty na podanie dovolania a druhým výrokom zrušil rozsudky krajského (14Co/14/2021) aj okresného súdu (9C/19/2017) a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (č.l.136-145 pv). Po vrátení veci okresnému súdu táto bola zapísaná pod novou spisovou značkou 12C/45/2023.

9.6 Následne okresný súd vydal uznesenie č.k. 8C/55/2021-150 zo dňa 27.09.2023 o pokračovaní v konaní.

9.7 Po výzve na predloženie čitateľných úmrtných listov okresný súd vydal uznesenie, ktorým zastavil konanie a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania, aktuálne napadnuté odvolaním zástupcom žalobcov.

10. Odvolanie je dôvodné.

10.1 Civilný sporový poriadok v ustanovení §133 definuje, akým spôsobom má byť v žalobe označená fyzická osoba: meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu alebo pobytu, dátum narodenia alebo identifikačné číslo. Označenie zástupcu uvedené ustanovenie a ani ustanovenie §132 ods. 1 C.s.p. ako náležitosť žaloby neustanovuje.

10.2 Podľa §16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. fond (Slovenský pozemkový fond) v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy, ak je to potrebné, zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm. b) a c); obdobne postupuje správca. Ide pritom o pozemky nezistených vlastníkov, alebo ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastrí nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií. Slovenský pozemkový fond (ak je to potrebné) pred súdom zastupuje nezistených vlastníkov; ktorými môžu byť vlastníci, ktorí sú známi, ale ich pobyt nie je známy, prípadne vlastníkov, o ktorých neexistujú žiadne údaje o vlastníctve ani v pozemkovoknižnej vložke ani v katastrí nehnuteľností. Ide o zákonné zastúpenie, súd o takomto zastúpení nerozhoduje a so Slovenským pozemkovým fondom koná ako so zákonným zástupcom (§16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z.).

11. Z označenia žalobcov 1/,2/,4/ vyplýva, že nie sú označení v súlade s ustanovením §133 ods. 1 C.s.p.; ani žalobca 3/ tieto kritériá nespĺňa. Z predložených listov vlastníctva vyplývajú údaje zhodné s označením žalobcov v žalobe. Zákonné zastúpenie Slovenského pozemkového fondu sa javí byť správne.

11.1 Z vyjadrenia žalovanej vyplýva, že sú zistiteľné dáta narodenia aj úmrtia žalobcov 1-4 a ich čiastočné stotožnenie. Napriek tomu v spise nie sú pripojené žiadne občianskoprávne ani dedičské spisy, nie je pripojený spis sp.zn.9C/19/2017, resp. po jeho zrušení a vrátení najvyšším súdom vedený pod sp.zn.12C/45/2023. Z odvolaciemu súdu predloženého spisu (8C/55/2021) nevyplýva, či toto konanie prebieha alebo bolo skončené, napriek vyjadreniu žalovanej (o vydaní rozhodnutia dňa 20.09.2023). Rozhodnutie nemožno preto preskúmať.

12. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru; v odôvodnení rozhodnutia je súd povinný uviesť, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu; dostatočné odôvodnenie rozhodnutia je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. V ustanovení §220 ods. 2 C.s.p. sú zakotvené základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť.

12.1 Podľa Nálezu Ústavného súdu SR z 29.05.2013, sp.zn. I. ÚS 564/2012 „k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

13. Z odôvodnenia odvolaním napadnutého uznesenia ani z obsahu spisu nie je zistiteľné, z akého dôvodu okresný súd pokračoval v konaní, keď pôvodne prerušil konanie do rozhodnutie dovolacieho konania sp.zn. 5Cdo/58/2022, a následne nevychádzal dôsledne z jeho záverov, neoboznámil sa s konaním sp.zn.12C/45/2023, ktoré nasledovalo po vrátení veci z najvyššieho súdu. Z obsahu spisu ani z rozhodnutia okresného súdu nemožno zistiť myšlienkový pochod pri jeho úvahách, ktoré ho viedli ku rozhodnutiu o zastavení konania, pretože nenadväzujú na obsah spisu.

14. Záver okresného súdu sa javí ako predčasný a za súčasného obsahu spisu nemožno uzavrieť, že v danom prípade neexistujú procesné podmienky na konanie a rozhodnutie v zmysle §161 ods.1,2

C.s.p. Preto krajský súd uznesenie okresného súdu ako nepreskúmateľné zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci si okresný súd v prvom rade pripojí spis okresného súdu sp.zn.12C/45/2023 a po oboznámení sa s jeho obsahom a vyjadrení strán sporu zvolí svoj ďalší procesný postup, pričom sa dôsledne oboznámi so závermi najvyššieho súdu v uznesení sp.zn.5Cdo/58/2022 zo dňa 25.05.2023. V nadväznosti na uvedené posúdi vykonanie dokazovania aj oboznámením sa s dedičskými rozhodnutiami, príp. spismi, keďže žalovaná tvrdí ich existenciu, inak bude postupovať podľa návrhov strán a opätovne rozhodne, a to aj o všetkých trovách konania. Rozhodnutie odôvodní v súlade s ustanovením §220 ods.2 C.s.p.

15. Keďže krajský súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, o trovách odvolacieho konania nerozhodoval; v súlade s §396 ods.3 C.s.p. rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§396 ods.3 C.s.p.).

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súde je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.